

Algılanan Özyeterlilik ve Kontrol Odağının Girişimciliğe Etkisi

İsa ÇİFTÇİ¹, Veli Ozan ÇAKIR²

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1348537>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Bingöl Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bingöl/Türkiye

²Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

Öz
Araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin algıladıkları özyeterlilik ve kontrol odağının girişimcilik niyetine etkisinin incelenmesidir. Bingöl Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim alan öğrenciler arasından, kolayda örneklem yöntemi ile gönüllü olarak seçilen 199 kadın ve 255 erkek, toplamda 454 kişi, araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Katılımcılara kişisel bilgi formu ve verilerin toplanması amacıyla "Genel Özyeterlilik Ölçeği", Akademik Kontrol Odağı Ölçeği" ve "Girişimcilik Niyeti Ölçeği" uygulanmıştır. Normal dağılımı kabul edilen verilerde değişkenler arasındaki ilişki düzeyi Pearson Korelasyon testi kullanılırken, etki durumunu belirlemek için Doğrusal Regresyon testi kullanılmıştır. Öğrencilerin Genel Özyeterlilik ile kontrol odağı ve girişimcilik niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Bir diğer bulgu ise araştırmaya katılan öğrencilerin özyeterlilik ve kontrol odaklarının sahip oldukları girişimcilik niyetine etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Buna göre, kurulan modelde kontrol odağı ve özyeterlilik, öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin %24'ünü açıklamaktadır. Sonuç olarak, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin özyeterlilik ile kontrol odaklarının yüksek olması girişimcilik niyetini olumlu yönde arttırdığı söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin girişimcilik niyetleri açısından genel özyeterlilik ve kontrol odağının önemli bir belirleyici unsur olduğu söylenebilir.

Sorumlu Yazar: İsa ÇİFTÇİ

iciftci@bingol.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Özyeterlilik, Kontrol Odağı, Girişimcilik

The Effect of Perceived Self-Efficacy and Locus of Control on Entrepreneurship

Abstract

The aim of this research is to examine the effects of perceived self-efficacy and locus of control on entrepreneurial intention of students of the faculty of sports sciences. 199 women and 255 men, 454 people in total, voluntarily selected by convenience sampling method among the students studying at Bingöl University Faculty of Sports Sciences, comprised the sample of the study. "General Self-Efficacy Scale", Academic Locus of Control Scale" and "Entrepreneurial Intention Scale" were applied to the participants in order to collect personal information form and data. While Pearson Correlation test was used for the correlation level between the variables in the data accepted as normal distribution, linear regression test was used to determine the effect status. Statistically significant relationships were found between students' General Self-Efficacy, locus of control and entrepreneurial intention. Another finding is that the effect of the students' self-efficacy and locus of control on their entrepreneurial intention was found to be statistically significant ($p<0.05$). Accordingly, locus of control and self-efficacy in the established model explain 24% of students' entrepreneurial intentions. In conclusion, It can be said that the high self-efficacy and locus of control of the students of the faculty of sports sciences increase the entrepreneurial intention positively. In addition, it can be said that general self-efficacy and locus of control are important determinants of students' entrepreneurial intentions.

Keywords: Self-efficacy, Locus of Control, Entrepreneurship

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
23.08.2023

Kabul Tarihi:
03.10.2023

Online Yayın Tarihi:
29.10.2023

Giriş

Girişimcilik, toplumların hem ekonomik hem de sosyal gelişiminde önemli bir rol oynar (Wood ve Stuart, 2005). Girişimciler, yeni fikirlerin peşinden giderek inovatif ürünler veya hizmetler sunar, istihdam yaratır ve ekonomik büyümeyi destekler (Doğan, 2013). Girişimciliğin dinamik ve değişken bir süreç olması nedeniyle, bireylerin bu alanda başarılı olma şansını etkileyen çok sayıda faktörün olduğu ve bu faktörler arasında algılanan özyeterlilik ve kontrol odağının girişimcilik niyeti açısından dikkat çekici olabileceği düşünülmektedir. Algılanan özyeterlilik, bir kişinin belirli bir işi tamamlama yeteneğine sahip olduğuna dair inancıdır. Bireylerin inançları, onları hedeflerine ulaşmaya teşvik eder ve motive eder (Bandura, 1997). Yeni işletmeler kurarken ve büyütürken, girişimciler birçok belirsizlik ve zorlukla başa çıkmak durumunda kalırlar (Büte, 2018). Bu noktada, girişimcilerin karşılaştıkları engelleri aşma ve hedeflere ulaşma konusundaki kararlılıklarını etkileyen en önemli bileşenden biri özyeterliliğdir. Yüksek özyeterliliğe sahip girişimciler, başarılarını üstlenme sorumluluğunu taşırlar ve daha üstün sonuçlar elde etmek için daha fazla çaba gösterme eğilimindedirler (Youssef ve Luthans, 2013).

Bir diğer önemli konu ise kontrol odağının girişimcilik üzerinde önemli bir etkiye sahip olmasıdır. Kontrol odağı, bir kişinin başarısının kendi eylemlerine veya dış koşullara bağlı olduğuna inanmasıdır (Baltacı, 2017). İki temel kontrol odağı türü vardır: içsel kontrol odağı ve dışsal kontrol odağı. İçsel kontrol odağına sahip bireyler, başarılarını ve başarısızlıklarını kendi çabalarına bağlarlar ve olayların üzerinde daha fazla kontrol sahibi olduklarına inanırlar (Rotter, 1966). Bununla birlikte, dışsal kontrol odağına sahip kişiler, başarılarını ve başarısızlıklarını dış koşullara atfederler ve olayların üzerinde daha az kontrol sahibi olduklarına inanırlar (Guindon, 2010). İçsel kontrol odaklı ve yüksek algılanan özyeterlilik düzeyine sahip bireylerin girişimcilikte daha başarılı olma olasılıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Algılanan özyeterlilik, girişimcilerin zorluklarla karşılaştıklarında daha motive olmalarına, kendi yeteneklerine daha fazla güvenmelerine ve hedeflerine ulaşmak için daha kararlı olmalarına yardımcı olur. İçsel kontrol odağı, girişimcilerin risk alma ve sorumluluk üstlenme eğilimlerini teşvik eder ve sonuç olarak kendi eylemleriyle başarılarını ve başarısızlıklarını ilişkilendirmelerine olanak tanır (Caird, 1991). Bununla birlikte, girişimciliği etkileyen bu unsurların karmaşık bir etkileşim içinde olduğu unutulmamalıdır. Örneğin, yüksek özyeterliliğe sahip bir girişimci, içsel kontrolü kaybetme potansiyeline sahip olabilir, bu da başarı ve başarısızlıkları dış faktörlere atfetmeye yol açabilir. Bu nedenle girişimcilik ekosistemlerinin büyümesi ve sürdürülebilirliği, girişimcilerin içsel kontrol konusundaki inançlarını güçlendirmek ve içsel kontrol konusunda daha fazla odaklanmak için eğitim ve destek programlarının uygulanmasıyla sağlanabilir.

Algılanan özyeterlilik ve kontrol odağı, girişimcilerin motivasyonu ve başarısı üzerinde büyük etkiye sahiptir. Bu çalışma, girişimcilerin davranış ve başarılarına ışık tutarak, girişimcilik eğitim ve destek programlarının etkinliğini artırabilir ve politika yapıcılarına rehberlik edebilir. Araştırmanın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin özyeterlilik ve kontrol odağı algılarının, girişimcilik niyetleri üzerindeki etkisini incelemektir.

Araştırma Hipotezleri;

H₁: Genel özyeterlilik ile dış kontrol odağı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

H₂: Genel özyeterlilik ile iç kontrol odağı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

H₃: Genel özyeterlilik ile girişimcilik niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

H₄: Dış kontrol ile girişimcilik niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

H₅: İç kontrol ile girişimcilik niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

H₆: Genel özyeterlilik algısının girişimcilik eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H₇: Kontrol odağının girişimcilik eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma, ilişkisel tarama modeline uygun olarak tasarlanmış bir nicel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama çalışmaları, en az iki değişken arasında var olan ilişkiyi belirlemeyi amaçlar. Eğer bir ilişki mevcutsa, bu ilişkinin yönünü ve gücünü ortaya çıkarmayı hedefler (Fraenkel vd., 2011). Bu kapsamda yapılan çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin özyeterlilik ve kontrol odaklarının girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini Bingöl Üniversitesine kayıtlı 15.052 öğrenci (Bingöl Üniversitesi, 2023) oluşturmaktadır. Maksimum örnek hacmine ulaşmak amacıyla G*Power 3.1.9.2 yazılımı (Faul vd., 2007) kullanılmıştır. Priori power analizi testi yaklaşımıyla yapılmıştır. Buna göre, etki büyüklüğü (d) 0,15; 0,89 güç (1-β); %95 güven aralığında ve 0,05 hata payı (α) ile minimum örnek hacmi 447 olarak hesaplanmıştır. Söz konusu evrenden kolayda örnekleme yöntemi (Aaker vd., 2007)

ile seçilen 199 kadın ve 255 erkek olmak üzere toplamda 454 gönüllü öğrenci ise araştırmanın örneklemini teşkil etmektedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışma çevrim içi Google Forms kullanılarak web tabanlı olarak uygulanmıştır. Araştırmada kişisel bilgi formu (cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf ve iş deneyimi) ve verilerin toplanması amacıyla “Genel Özyeterlilik Ölçeği”, Akademik Kontrol Odağı Ölçeği” ve “Girişimcilik Niyeti Ölçeği” kullanılmıştır.

Genel Özyeterlilik Ölçeği

Schwarzer ve Jerusalem’in (1995) geliştirdikleri Generalized Self-Efficacy Scale Türkçe uyarlama çalışması ise Alpay (2010) tarafından yapılmıştır. Tek boyut ve on madde içeren ölçek, dörtlü Likert den (1 = tamamen yanlış, 4 = tamamen doğru) oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği değerlendirilirken, alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılmıştır. Birinci bileşen için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı 0.79 iken, ikinci bileşen için bu değer 0.63 olarak bulunmuştur. Toplamda on madde üzerinden yapılan hesaplamalar sonucunda alfa iç tutarlılık katsayısı değeri 0.83 olarak elde edilmiştir.

Akademik Kontrol Odağı Ölçeği

Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik analizi, Akın (2007) tarafından yürütülmüştür. Akademik kontrol odağı Ölçeği (AKOÖ), 5’li Likert tipi bir ölçektir ve 17 maddeden oluşur. Ölçek iç kontrol odağı ve dış kontrol odağı olmak üzere iki alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarıyla ilgili olarak iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları, akademik içsel kontrol odağı alt ölçeği için 0.94 ve akademik dışsal kontrol odağı alt ölçeği için ise 0.95 olarak hesaplanmıştır.

Girişimcilik Niyeti Ölçeği

Linan ve Chen (2009) tarafından geliştirilen, Türkçe’ye uyarlaması Şeşen ve Basım (2012) tarafından yapılan tek boyutlu 6 madde içeren girişimcilik niyeti ölçeği kullanılmıştır. Girişimcilik niyetini yansıtan ölçekte yüksek puanlar, yüksek bir girişimcilik niyetini işaret eder. Ölçek, "Kesinlikle Katılmıyorum" (1) ile "Kesinlikle Katılıyorum" (5) arasında derecelendirilen, 5’li Likert tipi bir ölçüm aracıdır. Ölçeğin Cronbach α güvenilirlik katsayısı, 0.86 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Öğrencilerden elde edilen veriler öncelikli olarak SPSS programına aktarılmıştır. Eksik ve hatalı verilerden arındırılan veri setinde gerekli gruplandırma işlemleri yapılmıştır. Kurgulanan teorik modele göre belirlenen hipotezlerin test edilmesi amacıyla test yöntemleri belirlenmiş ve ön şart olarak kabul edilen veri normalliği sınanmıştır. Bu amaçla çarpıklık ve basıklık sonuçları incelenmiştir. Normal dağılımı kabul edilen verilerde belirlenen bağımsız ve bağımlı değişkenlerin arasındaki ilişki düzeyi Pearson Korelasyon testiyle belirlenmiştir. Bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etki durumu Doğrusal Regresyon testiyle ortaya koyulmuştur. İstatistiksel analiz sonuçlarında anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ ve $p < 0,01$ şeklinde kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik ve Tanımlayıcı Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	199	43,8
	Erkek	255	56,2
Yaş	18-20 yaş	51	11,2
	21-22 yaş	170	37,4
	23-24 yaş	166	36,6
	25 yaş ve üzeri	67	14,8
Bölüm	Öğretmenlik	151	33,3
	Antrenörlük	184	40,5
	Yöneticilik	108	23,8
	Rekreasyon	11	2,4
Kaçıncı sınıftasınız	1.Sınıf	35	7,7
	2.Sınıf	50	11,0
	3.Sınıf	110	24,2
	4.Sınıf	259	57,0
İş deneyimi var mı?	Evet	260	57,3
	Hayır	194	42,7
Toplam		454	100

Tablo 1'de belirtildiği üzere, araştırmaya katılan öğrencilerin 199'u (%43,8) kadın ve 255'i (%56,2) erkek olarak dağıldığı görülmektedir. Yaşa göre 51 kişi (%11,2) 18-20 yaş, 170 kişi (%37,4) 21-22 yaş, 166 kişi (%36,6) 23-24 yaş ve 67 kişi (%14,8) 25 yaş ve üzeri olarak dağılmaktadır. Sınıf durumuna göre 35 kişi (%7,7) 1. Sınıfa, 50 kişi (%11,0) 2. Sınıfa, 110 kişi (%24,2) 3. Sınıfa ve 259 kişi (%57,0) 4. Sınıf olarak dağılmaktadır. İş deneyimi olma durumuna göre 260 kişi (%57,3) evet ve 194 kişi (%42,7) hayır olarak dağılım göstermektedir.

Tablo 2

Ölçüm Modeli Betimsel Sonuçları

Değişkenler	n	Min	Maks	Ort.	α	Çarpıklık	Basıklık
Genel Özyeterlilik	10	1,00	4,00	3,1760	0,896	-,536	,006
Dış Kontrol	11	1,00	5,00	2,5711	0,890	,550	-,110
İç Kontrol	6	1,00	5,00	3,9974	0,832	-1,079	1,393
Girişimcilik	6	1,00	5,00	3,8976	0,911	-,577	-,048

Ölçüm modeline Araştırmada kullanılan ölçüm modelinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında genel itibariyle orta düzey bir puanın elde edildiği belirlenmiştir. Ölçüm modelinin güvenilirliği kontrol edildiğinde yüksek düzeyde bir güvenirliliğin sağlandığı anlaşılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesi için çarpıklık ve basıklık değerleri analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri (-1.5 ve +1.5) aralığında bulunmuş ve bu durum dağılımın normal olduğuna işaret etmiştir. Bu nedenle, analizde parametrik testler kullanılmaya karar verilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Tablo 3

Korelasyon Sonuçları

Değişkenler	Genel Özyeterlilik	Dış Kontrol	İç Kontrol	Girişimcilik
Genel Özyeterlilik	1	.	.	.
Dış Kontrol	-,145**	1	.	.
İç Kontrol	0,469**	-0,026	1	.
Girişimcilik	0,433**	0,026	0,403**	1

Anlamlılık **: $p < 0,01$

Öğrencilerin Genel Özyeterlilik ile kontrol odağı ve girişimcilik niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Buna göre, genel özyeterlilik ile dış kontrol ($r: -0,145; p < 0,01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Genel özyeterlilik ile iç kontrol ($r: 0,469; p < 0,01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Genel özyeterlilik ile girişimcilik niyeti ($r: 0,433; p < 0,01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. İç kontrol ile girişimcilik niyeti ($r: 0,403; p < 0,01$) arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Dış kontrol ile girişimcilik niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 4

Etki Sonuçları

Değişkenler	β	B	Ss	t	p	R2	Hipotez
Sabit	.	1,142	0,246	4,636	0,000		
Özyeterlilik	0,327	0,477	0,068	6,973	0,000	0,24	Kabul
Dış Kontrol	0,080	0,074	0,038	1,925	0,055		Red
İç Kontrol	0,251	0,263	0,049	5,416	0,000		Kabul

Bağımlı Değişken: Girişimcilik; Model F: 48,698; $p < 0,05$

Araştırmaya katılan öğrencilerin özyeterlilik ve kontrol odaklarının sahip oldukları girişimcilik niyetine etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Buna göre, kurulan modelde özyeterlilik ve kontrol odağı öğrencilerin girişimcilik niyetini %24 oranında açıklamaktadır. Söz konusu özyeterlilik boyutunda meydana gelen bir birimlik değişimde ise, girişimcilik niyetinde β : 0,327 düzeyinde bir değişim oluşmaktadır. Dış kontrol boyutunda da benzer olarak bir birimlik değişimde girişimcilik niyetinde β : 0,080 düzeyinde değişmektedir. Ancak söz konusu bu değişim istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Dolayısıyla dış kontrol durumunun kurgulanan bu modelde çalışmadığı söylenebilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin iç kontrol düzeyinde meydana gelen bir birimlik değişim benzer şekilde girişimcilik niyetinde β : 0,251 düzeyinde bir değişim olarak tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Yapılan bu araştırmada spor bilimleri fakültesinde öğrenciliği bulunan toplam 447 gönüllü katılımcının özyeterlilik, kontrol odağı ve girişimcilik niyetleri araştırılmıştır. Buna göre, öğrencilerin özyeterlilikleri ve kontrol odaklarının girişimcilik niyetlerini etkileme durumu mevcut literatür ile tartışılmıştır.

Araştırmada genel özyeterlilik ile dış kontrol arasında, istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönde ve düşük seviyede bir ilişki (r : -0,145; $p<0,01$) olduğu belirlenmiştir. Literatüre bakıldığında; Yorulmaz ve Erdem'in (2017) gerçekleştirdiği bir araştırmada, hastane çalışanları arasında dış kontrol odağının, yeterlilik üzerinde anlamlı ve negatif bir ilişkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer çalışmada ise Parlak (2015) tıp fakültesi okuyan öğrenciler üzerindeki araştırmasında akademik dış kontrol odağı ile özyeterlilik arasında negatif yönde düşük düzeyde ilişkili olduğunu saptamıştır. Buradan hareketle söz konusu sonuçların bu araştırma bulgusuyla örtüştüğü söylenebilir. Araştırma sonuçlarının benzer çıkmasının nedenleri arasında incelenen grupların benzer özelliklere sahip olması, aynı veri toplama ve analiz yöntemlerinin kullanılmış olması ve incelenen değişkenlerin (genel özyeterlilik ve dış kontrol odağı) benzer etkiler oluşturmuş olabileceği yer alabilir.

Araştırmada genel özyeterlilik ve iç kontrol arasında anlamlı, pozitif bir ilişki (r : 0,469; $p<0,01$) olduğu ve bu ilişkinin orta düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Literatüre bakıldığında; Hampson (1988) tarafından yürütülen bir araştırmaya göre, bağımsız öğrenme, akademik başarı, kişisel memnuniyet ve özyeterlilik algısıyla genel iç kontrol odağı arasında olumlu bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Libert vd. (2007) tarafından gerçekleştirilen bir çalışma, genel iç kontrol odağının öğrenmeye yönelik motivasyon, derin öğrenme kapasitesi, gelişmiş bilgi saklama yeteneği, akademik başarı ve özyeterlilik algısı gibi faktörlerle, özellikle sağlık çalışanları bağlamında, önemli bir ilişkisi olduğunu belirtmiştir. Literatürde iç kontrol ile özyeterlilik arasındaki ilişkiyi gösteren benzer

araştırmalar bulunmaktadır (Aktaş, 2017; Evcı, 2018; Parlak, 2015; Saracaloğlu vd., 2013; Yorulmaz ve Erdem, 2017; Yuttaş vd., 2021). Buradan hareketle söz konusu sonuçların bu araştırma bulgusuyla örtüştüğü söylenebilir. Sonuçların benzer çıkmasının sebepleri arasında, çalışılan grupların benzer özelliklere sahip olması, aynı veya benzer veri toplama ve analiz yöntemlerinin kullanılması bulunabilir.

Araştırmada genel özyeterlilik ve girişimcilik niyeti arasında, istatistiksel olarak anlamlı, pozitif bir ilişki ($r: 0,433$; $p<0.01$) bulunmuştur ve bu ilişkinin gücü orta seviyededir. Literatüre bakıldığında; Örucü ve Hasırcı'nın (2022) kamu iktisadi teşebbüsünde çalışan bireyler üzerindeki çalışmasında, girişimcilik eğilimleri ile özyeterlilik algıları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Arora vd.. (2013) başka bir araştırmada girişimcilik niyeti, öz saygı ve özyeterlilik ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Türe ve Akkoç'un (2019) yaptığı çalışma, hemşirelerde özyeterlilik algısı ile girişimci davranışlar arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu ve bu ilişkinin girişimci davranışların artışı teşvik ettiğini göstermektedir. Literatürde özyeterlilik ile girişimcilik arasında ilişki gösteren benzer çalışmalar bulunmaktadır (Çelik-Ağırman ve Naktiyok, 2018; Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016; Ergun-Özler vd., 2017; Forster and Grichnik, 2013; Hassan, 2020; Hockerts, 2017; Korkmaz vd., 2019; Lacap vd., 2018; Örucü ve Zeynalova, 2022; Özbilen vd., 2020; Tiwari vd., 2017). Buradan hareketle söz konusu sonuçların bu araştırma bulgusuyla örtüştüğü söylenebilir. Özyeterlilik arttıkça girişimcilik niyetinin de arttığı anlamına gelmektedir, çünkü bireyler kendilerini daha yetenekli hissettiklerinde daha fazla risk almayı ve yenilikçi olmayı tercih edebilirler. Bu evrensel eğilim, çeşitli araştırmalarda benzer sonuçların görülmesine neden olmaktadır.

Araştırmada dış kontrol odağı ile girişimcilik niyeti arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Hasan ve Beyşenova (2018) tarafından İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine yapılan bir araştırmada, girişimcilik eğilimi ile dış kontrol odağı arasında bir ilişki bulunamamıştır. Özler vd. (2017) tarafından yapılan çalışma, girişimcilikle dış kontrol odağı inançları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymaktadır. Literatürde benzer çalışmalar bulunmaktadır (Basım ve Şeşen, 2008; İbrahimov, 2023; Seçgin, 2016). Dış kontrol odağı ile girişimcilik niyeti arasındaki olası bir ilişki, mevcut araştırma yöntemleri veya tasarımları ile tespit edilemeyebilir, bu nedenle daha kapsamlı ve farklı metodolojiler kullanılarak konunun yeniden incelenmesi faydalı olabilir.

Araştırmada iç kontrol ve girişimcilik niyeti arasında orta şiddetli bir pozitif ilişki ($r: 0,403$; $p<0.01$) olduğunu, bu durumun istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Literatüre bakıldığında; Hasan ve Beyşenova (2018) iç kontrol odağı ile girişimcilik eğilimi arasında orta

derecede pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit etmişler. Özler vd. (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin girişimcilik niyeti ile özyeterlilik ve iç kontrol inançları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Literatürde özyeterlilik ile girişimcilik arasında ilişki gösteren benzer çalışmalar bulunmaktadır (Basım ve Şeşen, 2008; Diaz and Rodriguez, 2003; Herron, 1992; Kaufmann vd., 1995; Pandey and Tewary, 1979; Seçgin, 2016). Buradan hareketle söz konusu sonuçların bu araştırma bulgusuyla örtüştüğü söylenebilir. Benzer araştırma sonuçlarının bulunmasının sebebi olarak, araştırmaların sağlam teorik temellere dayanmasıdır. Bu durum, incelenen kavramlar ve hipotezlerin bilimsel bir perspektiften dikkatlice ele alınmasını sağlar, böylece farklı çalışmalar arasında tutarlı ve güvenilir sonuçlar elde edilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin özyeterlilik ve kontrol odaklarının sahip oldukları girişimcilik niyetine etkisi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Buna göre, kurulan modelde özyeterlilik ve kontrol odağı öğrencilerin girişimcilik niyetini %24 oranında açıklamaktadır. Dış kontrol boyutunda da benzer olarak bir birimlik değişimde girişimcilik niyetinde β : 0,080 düzeyinde değişmektedir. Ancak söz konusu bu değişim istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Dolayısıyla dış kontrol durumunun kurgulanan bu modelde çalışmadığı söylenebilir. Dış kontrol odağı, girişimcilik niyeti üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmayabilir. Bu, farklı kontrol odağı türlerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin farklı olduğunu gösterebilir.

Araştırmada özyeterlilik boyutunda meydana gelen bir birimlik değişimde ise, girişimcilik niyetinde β : 0,327 düzeyinde bir değişim oluşmaktadır. Literatüre bakıldığında; Örucü ve Hasırcı (2022) tarafından yapılan araştırmaya göre, özyeterlilik algısının girişimcilik eğilimleri üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisi olduğunu göstermiştir. Işık ve Çiçek (2020) tarafından yapılan bir başka araştırmaya göre, özyeterlilik, girişimcilik niyeti üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Auzoult vd. (2016) yaptığı çalışma, özyeterlilik duygusunun girişimcilik niyeti üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu ve bu durumun davranışların sergilenmesinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmalar, çalışanların özyeterlilik hissini, girişimci davranışlarını anlamlı ve pozitif bir şekilde etkilediğini göstermektedir (Akkoç vd., 2012; Ceyhan vd., 2020; Çetin, 2011; Çolakoğlu ve Çolakoğlu, 2016; Hmieleski and Corbett, 2008; Konaklı, 2015; Krueger and Brazeal, 1994; Örucü and Zeynalova, 2022; Özler vd., 2017; Meydan, 2011; Poon vd., 2006; Sunman ve Yıldırım, 2022). Buradan hareketle söz konusu sonuçların bu araştırma bulgusuyla örtüştüğü söylenebilir. Benzer sonuçların bulunmasının sebepleri arasında özyeterlilik, bireylerin kendi yeteneklerine olan inancını yükseltir ve bu da motivasyon ve hedef belirlemede pozitif bir etkiye yol açar, dolayısıyla girişimcilik niyetini güçlendirir. Aynı zamanda, yüksek özyeterlilik algısı, risk algılamalarını ve karar alma süreçlerini de pozitif yönde etkileyerek, bireyleri girişimcilik faaliyetlerine yönlendirir. Bunun yanı sıra, özyeterlilik algısı bireylerin öğrenme ve problem çözme

yeteneklerini artırır, bu da onların girişimcilik niyetini ve girişimci davranışlarını olumlu şekilde etkiler.

Araştırmada öğrencilerin iç kontrol düzeyinde meydana gelen bir birimlik değişim benzer şekilde girişimcilik niyetinde β : 0,251 düzeyinde bir değişim olarak tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında; Yılmaz'ın (2019) çalışmasına göre, bağımlı değişken olarak belirlenen iç girişimcilik davranışı boyutlarına bakıldığında, iç kontrol odağının her bir boyut üzerinde belirgin bir etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, iç kontrol odağının iç girişimcilik davranışlarına etkisinin her analizde belirgin olarak görülmesini sağlamıştır. Bir başka araştırmada Özgüner vd. (2017) araştırma bulgularına göre kontrol odağının girişimcilik potansiyeli üzerinde önemli ölçüde pozitif yönlü etki ettiğini tespit etmişlerdir. Diaz and Rodriguez'in (2003) yaptığı çalışmalar da bu araştırmanın sonuçlarına paralel bir şekilde, iç kontrol yeteneği yüksek olan çalışanların girişimcilik eğilimlerinin daha güçlü olduğunu belgelemekte göstermektedir. Araştırmalar kontrol odağının çalışanların girişimci davranışlarını pozitif ve anlamlı bir şekilde etkilediğini göstermektedir (Bozkurt ve Erdurur, 2013; Chattopadhyag and Ghosh, 2002; Chelariu vd., 2008; Kışlalı, 2010; Meydan, 2010; Naktiyok, 2004; Özler vd., 2017; Seçgin, 2016). Buradan hareketle söz konusu sonuçların bu araştırma bulgusuyla örtüştüğü söylenebilir. Benzer sonuçlar bulunmasının sebebi, iç kontrol odağının, bireylerin öz-yeterlilik algısını ve risk almayı kabul etme eğilimini artırarak girişimcilik niyetini ve eğilimlerini pozitif ve anlamlı bir şekilde etkilemesi olabilir.

Sonuç olarak; Öğrencilerin özyeterlilik algısı ve kontrol odağı, girişimcilik niyetleri üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Özyeterlilik, bireylerin kendi yeteneklerine olan inancını temsil eder ve bu inanç, öğrencilerin yeni ve bilinmeyen durumlarla başa çıkma yeteneklerini etkiler. Yüksek bir özyeterlilik algısı olan öğrenciler, kendilerini daha yetenekli ve başarılı hissederler, bu da onların girişimci faaliyetlere daha açık ve istekli olmalarını sağlar. Bu, girişimcilik niyetlerini olumlu yönde artırır, çünkü kendilerine olan güvenleri onları yenilik yapmaya ve risk almaya itebilir.

Benzer şekilde, kontrol odağı da girişimcilik niyeti üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. İç kontrol odağına sahip olan öğrenciler, yaşamlarının ve başarılarının kendi ellerinde olduğuna inanır, bu da onları proaktif ve öz yönetimli hale getirir. Bu tür bir kontrol anlayışı, girişimcilik niyetini destekleyebilir, çünkü öğrenciler, kendi başarılı geleceklerini yaratma konusunda daha fazla sorumluluk alır. Öte yandan, dış kontrol odağına sahip bireyler genellikle yaşamlarını dış faktörler tarafından kontrol edildiğine inanır, bu durum da girişimcilik niyetini olumsuz yönde etkileyebilir.

Özyeterlilik ve iç kontrol odağı yüksek olan öğrenciler, girişimcilik niyeti konusunda daha olumlu bir tutuma sahip olabilirler ve bu durum onların girişimcilik yolculuklarında daha başarılı olmalarını sağlayabilir. Bu nedenle, girişimcilik eğitimi ve gelişim programları, öğrencilerin bu

alanlardaki algılarını ve inançlarını güçlendirmeye odaklanmalıdır. Bu strateji, öğrencilerin girişimcilik niyetini arttırmalarına ve girişimcilik alanında daha başarılı olmalarına yardımcı olabilir.

Öneriler;

Araştırma sonuçlarına dayanarak, özyeterlilik ve iç kontrol odağı arasındaki pozitif ilişki göz önünde bulundurularak, öğrenciler ve genç profesyoneller için özyeterlilik becerilerini güçlendirecek eğitim programları geliştirilmesi önerilmektedir.

Girişimcilik niyeti ile özyeterlilik arasında saptanan pozitif ilişki ışığında, girişimcilik eğitim ve destek programlarına daha fazla yatırım yapılması önerilmektedir. Bu tür programlar, genç girişimcilerin özyeterliliklerini artırarak, başarılı işletmeler kurmalarını destekleyebilir.

Kontrol odağı ile girişimcilik niyeti arasındaki bağlantı göz önünde bulundurularak, girişimcilik eğitimlerinde iç kontrol odağı artırıcı stratejilere yer verilmesi tavsiye edilmektedir. Bu yaklaşım, bireylerin iç motivasyon ve girişimcilik niyetini güçlendirebilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Bingöl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik Kurulu Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 24/07/2023

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 23/17

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında iki yazar da eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma Beyanı

Mevcut araştırmada, yazar/yazarların herhangi bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aaker, D. A., Kumar, V., ve Day, G. S. (2007). *Marketing research*, 9. Edition, John Wiley & Sons, Danvers.
- Akın, A. (2007). Akademik kontrol odağı ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 9-17.
- Akkoç, İ., Çalışkan, A., ve Turunç, Ö. (2012). Örgüt kültürünün girişimciliğe etkisinde öz yeterliliğin düzenleyici rolü. *İş, Güç Endüstri ve İnsan İlişkileri Dergisi*, 14(3), 19-42. Doi: 10.4026/1303-2860.2012.0204.x
- Aktaş Eroğlu, A. (2017). *Ergenlerde kontrol hissi ve öz yeterlilik arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Arora, P., Haynie, J. M., ve Laurence, G. A. (2013). Counterfactual thinking and entrepreneurial self-efficacy: The moderating role of self-esteem and dispositional affect. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 37(2), 359-385.

- Auzoult, L., Lheureux, F., ve Abdellaoui, S. (2016). Are entrepreneurial intentions self-regulated? self-consciousness, core self-evaluations and entrepreneurial intentions of higher education students. *The Spanish Journal of Psychology*, 19, 38. Doi: 10.1017/sjp.2016.42
- Aypay, A. (2010). Genel öz yeterlik ölçeği'nin GÖYÖ türkçe'ye uyarlama çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 113-131.
- Baltacı, A. (2017). A Comparison of syrian migrant students in turkey and germany: Entrepreneurial tendencies and career expectations. *European Journal of Educational Research*, 6(1), 15-27.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Basım, H. N., ve Şeşen, H. (2008). Çalışanların kontrol odaklarının örgüt içi girişimcilik tutumları ile ilişkisi: Kamu sektöründe bir araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(03), 49-64 . DOI: 10.1501/SBFder_0000002072
- Bozkurt, Ö., ve Erdurur, K. (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2).
- Büte, M. (2018). *Örgüt kültürü ders notları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim İşletme Lisans Programı.
- Caird, S. (1991). "Testing Enterprising Tendency in Occupational Groups". *British Journal of Management*, ss.177–186.
- Ceyhan, S., Yılmaz, S., ve Batga, B. (2020). Duygusal zekâ ile girişimcilik eğilimi arasında öz yeterliliğin aracılık rolü: Çukurova üniversitesinde bir alan araştırması. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 4(6), 1-19.
- Chattopadhyay, R., ve Ghosh, A. (2002). Predicting entrepreneurial success: a sociopsychological study. *The Journal of Entrepreneurship*, 11(1), 21-31.
- Chelariu, C., Brashear, T. G., Osmonbekov, T., ve Zait, A. (2008). Entrepreneurial propensity in a transition economy: exploring micro-level and meso-level cultural antecedents. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 23(6), 405-415.
- Çelik-Ağırman, Ü. H., ve Naktiyok, A. (2018). Özyeterlilik algısı bağlamında duygusal zekâ özellikleri ve girişimcilik niyeti. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(28), 3253-3262.
- Çetin, F. (2011). Örgüt içi girişimcilikte öz yeterlilik algısı ve kontrol odağının rolü. *Business and Economics Research Journal*, 2(3), 69-85.
- Çolakoğlu, H., ve Çolakoğlu, T. (2016). Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimi ile özyeterlilik algısı ve girişimcilik potansiyeli ilişkisi üzerine bir saha araştırması. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 17, 70-84.
- Diaz, F., ve Rodriguez, A. (2003). Locus of control, nach and values of community entrepreneurs. *Social Behavior and Personality*, 31(8), 739-748.
- Doğan, N. (2013) *Türkiye’de girişimcilik eğilimi: üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma*. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Evcı, K. E. (2018). *Ergenlerde internet bağımlılığı, sosyal yeterlilik ve kontrol hissi ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Forster, F., ve Grichnik, D. (2013). Social entrepreneurial intention formation of corporate volunteers. *Journal of Social Entrepreneurship*, 4(2), 153-181. Doi: 10.1080/19420676.2013.777358
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., ve Hyun, H. H. (2011). How to design and evaluate research in education. New York: McGraw-Hill Humanities/Social Sciences/ Languages.
- Guindon, M. H. (2010). *Self-esteem across the life span: Issues and interventions*. Taylor and Francis.
- Hampson, S. E. (1988). *Constructs of personality*. Florence. KY, USA: Routledge.
- Gül, H., ve Beyşenova, A. (2018). Kontrol odağı ve girişimcilik eğilimi ilişkisi: KTMÜ öğrencileri üzerine bir araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 213-234.
- Hassan, H. M. K. (2020). Intention towards social entrepreneurship of university students in an emerging economy: the influence of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurship education. *On the Horizon*, 28(3), 133-151. Doi: 10.1108/oth-04-2020-0012

- Herron, L. (1992). Cultivating corporate entrepreneurs. *Human Resource Planning*, 15(4), 3- 14.
- Hmieleski, K. M., ve Corbett, A. C. (2008). The Contrasting interaction effects of improvisational behavior with entrepreneurial self-efficacy on new venture performance and entrepreneur work satisfaction. *Journal of Business Venturing*, 23(4), 482-496. Doi:10.1016/j.jbusvent.2007.04.002
- Hockerts, K. (2017). Determinants of social entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41(1), 105-130. Doi: 10.1111/etap.12171
- Işık, M., ve Çiçek, B. (2020). Planlı davranış teorisi perspektifinden girişimcilik niyeti üzerinde sosyal sermaye öz yeterlilik ve öz saygının rolü. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, 15(1), 185-206.
- İbrahimov, K. (2023). *Özgeci davranış ve kontrol odağı ile sosyal girişimcilik arasındaki ilişki: Azerbaycan ve Türkiye arasında karşılaştırmalı bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Kaufmann, P. J., Welsh, D. H. B., ve Bushmarin, N. V. (1995). Locus of Control and Entrepreneurship in the Russian Republic. *Entrepreneurship*, 43-56.
- Kışlalı, I., ve Artan, I. E. (2016). İş ve kontrol özelliklerinin çalışan girişimciliği yönelimine etkisinde kontrol mekanizmalarının rolü. *Kafkas University. Faculty of Economics and Administrative Sciences. Journal*, 7(14), 519.
- Konaklı, T. (2015). Effects of self-efficacy on social entrepreneurship in education: a correlational research. *Research in Education*, 94(1), 30- 43. Doi: 10.7227/RIE.0019
- Korkmaz, İ. H., Çerçi, A., ve Büyükkız, K. K. (2019). Investigation of the relationships between the entrepreneurship characteristics and teacher self-efficiencies of teacher candidates: The case of Gaziantep University. *OPUS-International Journal of Society Researches*, 13(19), 706-727. Doi: 10.26466/opus.593504
- Krueger, N. F., ve Brazeal, D. V. (1994). Entrepreneurial potential and potential entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18, 91-104.
- Lacap, J. P. G., Mulyaningsih, H. D., ve Ramadani, V. (2018). The mediating effects of social entrepreneurial antecedents on the relationship between prior experience and social entrepreneurial intent: The case of Filipino and Indonesian university students. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 9(3), 329-346. Doi: 10.1108/JSTPM-03- 2018-0028
- Libert, Y., Merckaert, I., Reynaert, C., Delvaux, N., Marchal S., ve Etienne A. M. (2007). Physicians are different when they learn communication skills: influence of the locus of control. *Psycho-Oncology*, 16, 553-562.
- Linan, F., ve Chen, Y. W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3), 119-144.
- Meydan, C. (2010). Adalet algısı – iç girişimci davranışlar ilişkisinde kontrol odağının şekillendirici rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(36), 195-222.
- Meydan, D. (2011). İş tatmini ve öz yeterliliğin örgüt içi girişimciliğe etkisi: kamu sektöründe bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 25-40.
- Naktiyok, A. (2004). *İç girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Örücü, E., ve Hasırcı, I. (2022). Çalışanların yaşam tatmini ve öz yeterlilik algısının girişimcilik eğilimlerine etkisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 246-258.
- Örücü, E., ve Zeynalova, U. (2022). Otantik liderlik ve girişimcilik eğilimleri ilişkisinde öz yeterlilik algısının aracılık etkisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (61), 223-244.
- Özbilen, F. M., Canbulat, T., ve Çekiç, O. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlilik ve sosyal girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (50), 274-297.
- Özgüner, M., Özdemir, A., Saygılı, M., ve Onay, Ö. A. (2017). Kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde başarıma ihtiyacının aracılık rolü. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-11.
- Özgüner, Ö. Ü. M., Özdemir, Ö. G. A., Saygılı, M., ve Uslu, M. E. (2018). Kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde kırılğan narsizm düzeyinin aracılık rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 73, 337-349. Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7858>

- Özler, N. D. E., Giderler, C., ve Baran, H. (2017). Öz yeterlilik ve kontrol odağının bireylerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(13), 736-747.
- Pandey, J., ve Tewary, N. B. (1979). Locus of control and achievement values of entrepreneurs. *Journal of Occupational Psychology*, 52, 107-111.
- Parlak, U. A. (2015). *Tıp fakültesi öğrencilerinin akademik kontrol odakları, öz-yeterlik ve başarıları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Eğitimi ve Bilişim Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Poon, J. M. L., Ainuddin, R. A., ve Junit, S. H. (2006). Effects of self-concept traits and entrepreneurial orientation on firm performance. *International Small Business Journal*, 24(1), 61-82. Doi.org/10.1177/0266242606059779.
- Rotter, J. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs: General and Applied*, 80(1), 1-28.
- Saracaloğlu, A.S., Yenice, N., ve Özden, B. (2013). Fen bilgisi, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen öz-yeterlik algılarının ve akademik kontrol odaklarının incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 227-250.
- Schwarzer, R., ve Jerusalem, M. (1995). Generalized self-efficacy scale. In J. Weinman, S. Wright, & M. Johnston (Eds.), *Measures in health psychology: A user's portfolio. Causal and control beliefs* (pp. 35-37). Windsor, UK: NFER-Nelson.
- Seçgin, Y. (2016). Üniversite öğrencilerinin kontrol odaklarının girişimcilik düzeyleri ile ilişkisi: Gaziosmanpaşa üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi örneği (İBBF), *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(25), 38-54.
- Sunman, G., ve Yıldırım, K. E. (2022). Öz yeterlilik inancının sosyal girişimcilik niyeti üzerine etkisi: Anadolu üniversitesi ve aksaray üniversitesi öğrencileri örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(2), 214-226.
- Şeşen, H., ve Basım, H. N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12(Special Issue), 21-28.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Allyn and Bacon.
- Tiwari, P., Bhat, A. K., ve Tikoria, J. (2017). The role of emotional intelligence and self-efficacy on social entrepreneurial attitudes and social entrepreneurial intentions. *Journal of Social Entrepreneurship*, Doi: 10.1080/19420676.2017.1371628
- Türe, A., ve Akkoç, İ. (2019). Hemşirelerde öz-yeterliliğin girişimci davranışa etkisi ve demografik özellikler açısından incelenmesi. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 86-107.
- Wood, J. S. (2005). *Development and present state of the theory of entrepreneurship in product and asset markets*. Austrian Scholars Conference, Austrian Concepts and the Mainstream.
- Yılmaz, D. (2019). *Kontrol odağının içgirişimcilik davranışı üzerindeki etkisinde örgütsel Adalet algısının düzenleyici rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Yorulmaz, R., ve Erdem, R. (2017). Hastane çalışanlarında kontrol odağının öz ve kolektif yeterlilik üzerine etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 8(19), 77-92.
- Youssef, C. M., ve Luthans, F. (2013). Psychological Capital Theory : Toward a Positive Holistic Model. *Advances in Positive Organizational Psychology*, 1, 145-166.
- Yurttaş, A., Özmen, S., Kant, E., ve Balcı Akpınar, R. (2021). Multipl sklerozlu hastalarda öz yeterlilik ve sağlık kontrol odağı arasındaki ilişki. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences*, 13(2).

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.